

Moodul	Ettevõtluse ökosüsteem
Kursuse nimetus	Finantsmajandus ja investeerimine
Klass	11.–12. klass
Kursuse eesmärk	Kursuse eesmärk on anda ülevaade finantsmajanduse olemusest, teadmised ja oskused, mille põhjal teha kaalutletud finantsotsuseid enda elus. Õpitakse hindama rahatarkuse olulisust arukate otsuste langetamisel ning tegevustes isiklikus ja ühiskondlikus elus. Õpitakse planeerima, säästma ja investeerima, et olla tulevikus finantsiliselt kindlustatud ja tark oma rahaasjade ajamisel, vastustustundliku hoiakuga raha suhtes.
Kursuse sisu lühikokkuvõte	<u>Finantsmajandus</u> Tundides käsitletakse erinevaid finantsmajandusega seotud teemasid: Arutletakse Eesti rahanduspoliitika ja rahasüsteemi iseärasuste üle; Käsitletakse keskpanga ülesandeid raharingluse korraldajana, valuutareservi hoidjana ja kommertsbankade järele valvajana; Analüüsitakse kommertsbankade rolli maksete teostajana ja vahendajana raharingluses, hoiuste ning laenude tähtsust bankade bilansis; arutletakse inflatsiooni ja deflatsiooni põhjuste ja tagajärgede üle; Õpilased saavad teadmised kindlustuse olemust ja kindlustuses pakutavatest teenustest. Teemad: Raha väärtuse kujunemine. Finantsvahendus. Pangandussüsteem, keskpang ja kommertsbankad, nende ülesanded ja roll raharingluses, pakutavad teenused. Hoiustamine ja laenamine, riskid. Eesti rahasüsteem, valuutakomitee ja rahanduspoliitika. Erinevad valuutad (ka krüptovaluuta). Euro ja selle kasutamine

Euroopas. Kindlustus ja kindlustuse pakutavad teenused. Inflatsioon, deflatsioon. Tarbijahinnaindeks. Erinevad krediidasutused.

Investeering

Tundides käsitletakse teemasid, mis annavad teadmised ja oskused säästmiseks ja investeeringuks. Õpilased saavad teadmised erinevatest investeeringu võimalustest.

Õpitakse hindama selle olulisust tulevikus rahaliste otsuste tegemisel, riskide tuvastamisel ning varade hindamisel. Õpilased õpivad kuidas suurendada investeeringus enda sissetulekuid, et olla finantsiliselt kindlustatud. Õpitakse hindama investeeringu olulisust tuleviku rahaliste otsuste tegemisel, riskide tuvastamisel ning varade hindamisel.

Miks on rahaliste eesmärkide püstitamine oluline, kuidas kasutada SMART mudelil põhinevat tehnikat eesmärkide seadmiseks ja sõnastamiseks.

Kuidas hinnata erinevate investeeringuvarade väärtust raha ajaväärtuse põhimõtetest lähtuvalt. Miks on pensionieaks vaja investeerida, kuidas on üles ehitatud Eesti pensionisammaste süsteem.

Teemad: Isiklik ja pere eelarve, eelarve piirangud. Oskused ja võimed. Tarbija, säästlik tarbimine, tarbijakaitse. Maksud ja maksed. Investeering. Erinevad investeeringu võimalused ja strateegiad. Väärtpaberid: võlakirjade ja aktsiate olemus ning erinevus. Väärtpaberiturud ja selle mõju majandusele. Erinevad finantstooted ja -teenused. Liht- ja liitintress, intressimäär, dividendid.

Lõiming teiste õppeainete ja päriseluga

Matemaatika: tabeli, diagrammide lugemine ja koostamine, koordinaatteljestik, funktsiooni graafiku joonestamine, võrrandisüsteemi lahendamine; tulu ja kulu arvutamine, protsentarvutused majandusülesandeid lahendades (indeksid, maksustamine, valuutaga seotud arvutused); statistika põhimõisted; investeeringute statistiline analüüs

Eesti keel: meediaallikate analüüs, arutlusoskuse kujundamine, esitluste keeleline korrektsus

Võõrkeel: sõnavara täiendamine erinevate infoallikatega töötamisel

Geograafia: rahvusvahelised väärtpaberiturud, ettevõtete aktsiad üle maailma.

Ühiskonnaõpetus: inflatsioon, investeering ja sellega seotud maksud ja maksed.

Psühholoogia: enda kui investori isikuomaduste analüüs.

Perekonnaõpetus: pereelarve koostamine.

	<p><u>Informaatika</u>: info otsimine, levitamine ja andmetöötlus.</p> <p>Õppe sidumiseks päriseluga toimuvad Õppekäigud ja kohtumised koolis ja väljaspool kooli erinevate finantsmajanduse valdkonna spetsialistidega. Läbi praktiliste tegevuste õpitakse koostama isiklikku ja pere eelarvet, lahendatakse töötasude ja maksudega seotud ülesandeid.</p> <p>Virtuaalkontol investeerides ilma reaalse rahaga riskimata saadakse reaalne investeerimiskogemus ja arusaam väärtpaberiturgudel toimuvast.</p> <p>Kursus aitab valmistuda eesti keele ja matemaatika riigieksamiks, annab praktilised oskused uurimistööks ning laiendab silmaringi elus olulistel teemadel. Õpilased õpivad valemite ja tabelite abil mõistma finantsmajanduses ja aktsia-turgudel toimuvat.</p>
Akadeemilise aususe arendamine	<p>Kursuse alguses tutvustatakse õpilastele Miina Härma Gümnaasiumi akadeemilise aususe juhendit. Selgitatakse ausa käitumise põhimõtteid ning ebaausa käitumise tagajärgi, selgitatakse, mis on plagiaat.</p> <p>Kursuse jooksul koostatavates esitlustes ja ettekannetes on kohustus ära märkida kõik kasutatud allikad ja nende kajastamisel kasutada korrektset viitamist.</p>
Õppija profiili rakendamine	<p><u>Uuriv</u> – õppija oskab õppida iseseisvalt, planeerida ja läbi viia uurimuslikke töid, ja teha koostööd, et leida uusi lahendusi.</p> <p><u>Suhtleja</u> – õppija avaldab oma arvamust, osaleb lugupidavalt diskussioonides, arvestab teiste arvamusega ning suudab leida kompromisse erimeelsuste tekkimisel.</p> <p><u>Julge</u> – õppija tegutseb kursusel püstitatud eesmärkide nimel läbimõeldult ning julgeb võtta vastu otsuseid, nii koostöös kaasõppijatega kui ka iseseisvalt. Julgeb algatada asjakohaseid diskussioone, tõstatada probleeme, pakkuda lahendusi, viia ellu ideid ning vajadusel küsida abi.</p> <p><u>Mõtleja</u> – õppija mõtleb kriitiliselt läbi oma tarbimise ja investeerimise alased otsused, on iseseisvalt informatsiooni otsides allikakriitiline.</p>
Õpioskuste, sh digioskuste arendamine	<p><u>Enesejuhtimisoskus</u> – planeerib lühi- ja pikaajalisi töid, koostab eelarve kindla ajavahemiku tulude ja kulude kohta.</p> <p><u>Suhtlemisoskus</u> – arutleb argumenteeritult nii kaasõpilaste kui õpetajaga, avaldab oma arvamust ja põhjendab oma otsuseid</p> <p><u>Kriitiline mõtlemine</u>, probleemide analüüsimine ja hindamine, otsuste langetamine. Oskus jälgida olukordi, et probleeme ära tunda, hinnata ja pakkuda</p>

	<p>välja erinevaid lahendusi ja korrastada asjakohast informatsiooni, et argumenteerida oma rahalisi otsuseid. Õpilane tõlgendab andmeid, arvamusi ning argumente, hindab võimalikke riske ja tegutseb vastavalt.</p> <p><u>Efekttiivne koostöö teistega</u></p> <p>Positiivsete inimestevaheliste suhete arendamine ja koostöö, erinevate rollide võtmine grupiviisilise õppimise protsessis, aktiivse liikmena rühmatöös osalemine.</p> <p><u>Digioskused</u></p> <p>Digisisu loomine, info hankimine ja analüüsi andmete sisestamine ja koostamine rakenduste abil ning edastamine erinevate digikeskondade vahendusel. Õppeülesannete sooritamine esitluste koostamine sobivas digitaalses õpikeskkonnas. Veebipõhiste õppevahendite sihipärane kasutamine.</p>
Õpitulemused	<p>Kursuse lõpetaja mõistab finantsmajanduse olemust ning oskab teha kaalutletud finantsotsuseid:</p> <ul style="list-style-type: none">- tunneb Eesti rahasüsteemi iseärasusi ja arutleb Eesti rahanduspoliitika üle;- teab keskpanga ülesandeid raharingluse korraldajana, valuutareservi hoidjana ja kommertsbankade järele valvajana;- analüüsib kommertsbankade rolli maksete teostajana ja vahendajana raharingluses, hoiuste ning laenude tähtsust bankade bilansis;- oskab võrrelda erinevate bankade noortele suunatud pangateenuseid;- oskab lahendada hoiuste ja laenamise ülesandeid;- teab inflatsiooni ja deflatsiooni põhjusi ning arutleb nende tagajärgede üle;- tunned kindlustuse olemust ja kindlustuse pakutavaid teenuseid;- oskab seada isiklike rahalisi eesmärke;- oskab jälgida igakuiseid tulusid ja kulusid, koostada isiklikku- ja pereelaevet;- teab erienavaid laenutüüpe ja nende toimimist, mõistab tarbimisläenude ohte ja laenudega kaasnevat riski;- teab inflatsiooni ja liht- ja liitintressi mõisteid,- teab investeerimisega kaasnevat riski ja kuidas neid hallata,- oskab valida endale sobivaima investeerimisstrateegia;- tunneb tähtsamate väärtpaberite (võlakirjade ja aktsiate) olemust ja erinevust ning on teinud virtuaalkontoga tehinguid;

	<ul style="list-style-type: none"> - selgitab väärtpaberituru tegevust ja tähtsust riigi majanduses; - oskab arutluste ja esitluste koostamisel korrektselt viidata kasutatud allikatele; - jälgib meedias finantmajanduse uudised ja oskab neid tõlgendada.
Hindamine	<p>Kursuse hinne kujuneb praktiliste tööde, mini-uurimuste, iseseisvate tööde ja ettekannete hinnetest. Hindamise aluseks on töö iseseisev sooritus ja vormistamise korrektsus.</p> <p>Praktilised tööd on mingi konkreetse üksikteema, materjali vms kohta. Iseseisvateks töödeks on kodused ülesanded, klassitööd, mida hinnatakse valikuliselt. Kursuse jooksul võib hinnata suulisi vastuseid, ülesannete lahendamist, osalemist õppekäikudel, ainevõistlustel, rühmatöodes, jne.</p>
Õppekäigud, projektid, külalisesinejad jms	<p>Kasutatakse erinevaid informatiivseid ja mitteformaalseid õppemeetodeid. Osaletakse konverentsidel, teemapäevadel ja veebiloengutel. Kohtutakse valdkonna spetsialistidega koolis ja väljaspool kooli, kaasatakse neid tundide läbiviimisse. Korraldatakse õppekäike finantsettevõtetele. Teemakohased e-külalistunnid, töö- või õpilasvarjuks olemine finants erialal töötavatele või õppivatele inimestele.</p>
Õppetöö diferentseerimine	<p>Osalemise konkursidel, olümpiaadidel ja ainevõistlustel (näit: LHV atsiamäng „Börsihai“, TÜ Teaduskooli majandusolümpiaad, TalTechi majandusvõistlus).</p> <p>Individuaalse õppekava võimaldamine koos eesmärkide seadmise ja refleksiooniga.</p> <p>Ettevalmistus uurimistööks ja õpilasfirma tegevuseks.</p>
Õppematerjalid	<p>Liivamägi, K., Talpsepp, T., Vaarmets, T. RAHAEDU PÕHIMÕTTED, Rahaedu OÜ, 2020</p> <p>Liivamägi, K., Talpsepp, T., Vaarmets, T. INVESTEERIMISED PÕHIMÕTTED, Rahaedu OÜ, 2022</p> <p>Roosaare, J. Rikkaks saamise õpik, Leguar Capital OÜ, 2021</p> <p>Roosaare, J. Kinnisvaraga rikkaks saamise õpik 2.0, Leguar Capital OÜ, 2022</p> <p>Majandusõpik gümnaasiumile. Junior Achievement Eesti SA, 2018</p> <p>Ettevõtlusõpik „Ettevõtlikkusest ettevõtluseni“, SA Teadlik Valik, 2012</p> <p>Ettevõtluse Digiõpik - Ettevõtlusõpe 4. taseme kutseõppes https://www.opiq.ee/kit/223/chapter/12499</p> <p>Kirch, L. Minu Finantsplaneerija-Mitte ainult unistajatele, OÜ Evispo, 2018</p> <p>Finantsinspektsiooni tarbijaveeb https://minuraha.ee/</p>

	<p>LHV finantsportaal https://fp.lhv.ee/?locale=et</p> <p>Finantsaabits https://www.minuraha.ee/et/publikatsioonid/finantsaabits</p> <p>Riigiportaal https://www.eesti.ee/et</p> <p>Eesti Panga kodulehekülg https://www.eestipank.ee/</p> <p>Erinevate kommertspankade ja kindlustusseltside koduleheküljed</p> <p>Eesti Statistikaameti kodulehekülg https://www.stat.ee/</p> <p>Eesti Rahandusministeeriumi kodulehekülg https://www.fin.ee/</p> <p>Maksu- ja Tolliameti kodulehekülg https://www.emta.ee/</p> <p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kodulehekülg https://www.mkm.ee/</p> <p>Meedias ilmuvad finantmajanduse teemalised uudised artiklid</p>
--	---